

Bijzondere vraagstukken: Kritische criminologie en de strafrechtsbedeling I (B001653)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 2)

Engels

Gent

excursie

groepswork

zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Decorte, Tom

RE23

Verantwoordelijk lesgever

Cools, Marc

RE23

Medelesgever

De Kock, Charlotte

RE23

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

stptn

aanbodsessie

Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen

5

A

Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting criminologische wetenschappen)

5

A

Master of Science in de criminologische wetenschappen

5

A

Uitwisselingsprogramma rechten

5

A

Onderwijstalen

Engels

Trefwoorden

Kritische criminologie, maatschappelijke impact, sociale rechtvaardigheid, 'corporate harm'

Situering

Het doel van dit opleidingsonderdeel is het bijbrengen van kennis van en inzicht in de kritische criminologie.

"Kritisch" slaat bij de kritische criminologie op de kritische theorie over de samenleving die wordt gehanteerd.

Kritische criminologen stellen (zelden bestrafte) vanuit machtsposities gepleegde wandaden aan de kaak. Tevens bieden kritische criminologen een macro-sociologische kijk op het criminaliteitsprobleem. De criminologie heeft zich volgens deze critici vooral ontwikkeld als een toegepaste, op de overheidsbeleid gerichte discipline, waarin weinig plaats is ingeruimd voor onafhankelijke academische reflectie.

Culturele criminologie, narratieve criminologie, feministische criminologie, groene criminologie, neo-marxistische criminologie, kritisch realistische criminologie, enz. kunnen onder de noemer 'kritische criminologie' worden geplaatst.

Elk academiejaar wordt een ander centraal thema gehanteerd.

Inhoud

Elk academiejaar wordt er gewerkt rond een richting of een thema binnen de kritische criminologie. In het tweede semester van het academiejaar 2024-2025 zullen we stilstaan bij het thema '**corporate harm**'. We zullen focussen op de theoretische premissen en het onderzoek naar **misdaad, schade en 'corporate power'**.

Tegenwoordig maakt het bedrijf zozeer deel uit van ons dagelijks leven dat het moeilijk voor te stellen is dat het een relatief recente juridische en politieke constructie is. Als een zakelijke onderneming blijven het aantal en het type

bedrijven groeien. Bedrijven zijn sleutelondernemingen met een enorme economische, politieke en sociale macht, en net zo enorm is de schaal en het potentieel voor schade en misdaden van hun kant. Het is met een kritische analyse van enkele daarvan dat deze cursus zich bezighoudt. We zullen in het bijzonder kijken naar 1) het identificeren van manieren waarop bedrijven een bron van schade zijn in hedendaagse samenlevingen; 2) onderzoeken in hoeverre 'officiële' gegevens ons in staat stellen om bedrijfscriminaliteit te meten; en 3) het onderzoeken van verschillende belangrijke nationale en internationale dimensies van de macht en regulering van bedrijven.

Studenten maken via literatuur kennis met de omvang van overlijden, letsel, geweld en diefstal die, direct of indirect, kan worden toegeschreven aan bedrijfsactiviteiten. Een deel hiervan (zoals fraude) valt onder het strafrecht, maar veel meer schade (zoals luchtverontreiniging) lijkt relatief straffeloos te worden begaan. Studenten onderzoeken de relatie tussen schade en misdaden en de implicaties van het toepassen van niet alleen meer regelgeving, maar ook het strafrecht op schadelijke bedrijfsactiviteiten.

We zullen enkele van de moeilijkheden onderzoeken waarmee de criminologie wordt geconfronteerd bij het onderzoeken van deze kwesties, niet in de laatste plaats de processen waarbij bedrijfsschade systematisch wordt afgeschermd van het strafrechtstelsel. De kernkwestie hier is het begrijpen van de aard en de uitoefening van macht: hoe bedrijven hun macht niet alleen om criminalisering of regulering te omzeilen, maar ook om invloed uit te oefenen op hoe 'misdaad' gedefinieerd wordt. We zullen deze kwesties in een bredere context van mondiale economieën plaatsen en nagaan in hoeverre internationale regelgevingssystemen naar verwachting zakelijke wanpraktijken, schade en criminaliteit kunnen beperken.

Na een inleiding tot kritische criminologie in brede zin, zullen studenten kennismaken met de literatuur rond 'corporate harm'. In het eerste gedeelte van het vak zullen ze literatuur verwerken rond dit domein (geschiedenis, centrale concepten, onderzoeksmethoden, vaak onderzochte onderwerpen) en hun analyse presenteren aan de groep. Dit gebeurt d.m.v. micro-teaching (in groepjes van twee of drie) en groepsdiscussies, waar studenten van elkaar leren (terwijl de lesgever aanvult). Op deze manier krijgt de hele groep een breed en gedifferentieerd beeld van het domein.

In het tweede gedeelte van het vak kiezen studenten een specifiek onderwerp (thema's aangereikt door de lesgever of gekozen door de studenten in overleg met de lesgever) binnen het domein van misdaad, schade en 'corporate power' en voeren ze een kleinschalig onderzoek uit. De studenten schrijven hierover een individuele paper (in het Engels, 10-15 pagina's) en verzorgen een korte mondelinge presentatie aan de hele groep. Studenten krijgen individuele feedback op hun papers en presentaties van hun medestudenten en van de lesgever. Drie beste papers worden geselecteerd om te worden gepresenteerd aan een internationaal publiek van studenten en professoren tijdens de conferentie van de 'Common Study Programme in Criminology' in april of mei 2025 (de gastuniversiteit en stad in kwestie moet nog worden vastgelegd).

De hele groep woont deze driedaagse conferentie bij, waar talrijke topics die onder de noemer van kritische criminologie vallen aan bod komen (i.e. niet uitsluitend criminologisch onderzoek naar 'corporate harm', maar ook culturele criminologie, groene criminologie, feministische criminologie enz.). Deze conferenties ('Common Sessions') bestaan uit debatten en presentaties van academici en studenten uit 14 universiteiten (zie

<https://commonstudyprogramme.net/>).

Voor hun deelname aan de *Common Session*, krijgen studenten een bijkomend certificaat van het Socrates netwerk.

Begincompetenties

(a) Studenten moeten bij aanvang van dit vak kennis hebben van en inzicht hebben in de basisbegrippen en de theoretische inzichten van de belangrijkste disciplines die een bijdrage leveren (hebben geleverd) aan de criminologische studie van deviantie- en criminaliteitsfenomenen.

(b) Zij moeten kennis hebben van en inzicht hebben in de specifieke criminologische basisbegrippen en theoretische inzichten in het kader van de studie van deviantie- en criminaliteitsfenomenen.

(c) Studenten moeten reeds een goede kennis hebben van het wetenschappelijke

(Goedgekeurd)

en vakspecifieke jargon in het Engels.

(d) Zij moeten over de vaardigheid beschikken om te kunnen werken met criminologisch relevante bronnen (wetgeving, rechtspraak, rechtsleer, handboeken en naslagwerken, monografieën, tijdschriften, databanken, internet,...) en hun ontsluitingsmiddelen (archieven, documentatiecentra, bibliotheken, databanken, internet).

Eindcompetenties

- 1 Wetenschappelijke bronnen op een zelfstandige en kritisch-wetenschappelijke wijze verwerken tot een korte presentatie en een individuele paper.
- 2 Kritisch reflecteren over de achtergronden, de theorievorming, de centrale onderzoeksthema's en de onderzoeksmethodologie van de kritische criminologie meer bepaald met betrekking tot het centrale thema.
- 3 Het eigen professioneel denken en handelen continu bijsturen en verbeteren door zich te verdiepen en zich in te leven in de uiteenlopende situaties, perspectieven en de beleving van maatschappelijke fenomenen (en de reacties daarop) door diverse doelgroepen en actoren in de maatschappij
- 4 Actief deelnemen aan discussies met medestudenten en de lesgevers en actief deelnemen aan een internationaal congres.
- 5 Schriftelijk communiceren
- 6 Synthetiseren en persoonlijk reflecteren over de bestaande literatuur.
- 7 Correct refereren aan de geraadpleegde bronnen.
- 8 Bezitten van presentatie skills

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Groepswerk, Excursie, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Voor elk onderdeel van het vak ontvangen studenten relevante literatuur en ze dienen bijkomend literatuuronderzoek te verrichten. De literatuur wordt verwerkt en gepresenteerd tijdens een seminarie (in groepjes van twee of drie).

Studenten ontvangen hierbij duidelijke instructies en vragen die ze moeten beantwoorden in hun voordracht. Na deze kennismaking met het onderwerp, schrijven de studenten een individuele paper in het Engels die ingaat op een specifiek thema binnen het domein 'corporate harm'. Deze paper is gebaseerd op literatuuronderzoek en een kleinschalig empirisch onderzoek.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Bij de analyse van privacygevoelige onderzoeksdata is het gebruik generatieve AI-tools NIET toegelaten.

De paper wordt tijdens een korte presentatie voorgesteld aan de medestudenten en tevens aan studenten van 14 andere universiteiten tijdens de driedaagse conferentie ('common session') die zal plaatsvinden in april of mei 2025 aan een van de partneruniversiteiten.

Studiemateriaal

Type: Reader

Naam: Reader Kritische criminologie

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Engels

Aantal pagina's : 150

Oudst bruikbare editie : elk academiejaar een andere reader

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Nee

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

- Sayer, A. (2009). Who's afraid of critical social science? *Current Sociology*, 57(6), 767-786.
- van Swaaningen, R. (2001). Kritische criminologie. In E. Lissenberg, S. van Ruller & R. van Swaaningen (Eds.), *Tegen de regels IV* (pp. 251-271). Nijmegen: Ars Aequi Libri.
- van Swaaningen, R., & Blad, J. (2009). *The Common Study Programme on Criminal Justice and Critical Criminology. Twenty five years on*. Erasmus University Rotterdam. Rotterdam.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Interactieve (persoonlijke en collectieve) ondersteuning via Ufora en tijdens de discussiemomenten: aanreiken van de te verwerken literatuur, literatuursuggesties, enz.
Studenten kunnen vragen stellen over de te bespreken literatuur, de papers, enz. tijdens en na de discussiemomenten of per mail aan prof. dr. Tom Decorte (spreekuur na afspraak).

De papers worden in groep besproken, er is tevens feedback door de lesgever.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

hoorcollege (microteaching), beoordeling gebeurt op basis van het voorbereid lesmateriaal evenals de mondelinge presentatie; individuele paper (geschreven en korte mondelinge presentatie), actieve deelname groepsdiscussies, actieve deelname Common Sessions.

Eindscoreberekening

- Individuele paper: 20%
- Mondelinge presentatie 40%
- Actieve deelname in groepsdiscussies 20%
- Actieve deelname Common Sessions 20%

Studenten zijn verplicht om deel te nemen aan alle evaluaties (groepsdiscussies, kort hoorcollege/microteaching seminarie, individuele paper en presentatie, deelname aan de 'Common Session'). In het geval van ongegronde afwezigheid of niet-deelname aan niet-periodegebonden evaluatie, kan de lesgever de student niet geslaagd verklaren voor het opleidingsonderdeel.

Het onverantwoord gebruik van generatieve AI-tools voor de transcriptie en analyse van privacygevoelige (onderzoeks)data kan leiden tot het niet geslaagd verklaren van de student.

Faciliteiten voor werkstudenten

Werkstudenten kunnen het gewenste cursusmateriaal bestellen en betalen vooraf aan de eerste les of ten laatste tijdens de eerste les (zie hiervoor aankondiging Ufora). Het cursusmateriaal kan, indien besteld, worden afgehaald vanaf de eerste lesweek.

Voor werkstudenten kan de timing voor het indienen van de papers en de voorbereidingen van de seminars flexibeler worden opgesteld (enkel indien noodzakelijk en mits voorafgaande afspraken met de lesgever, de lesgever is hiertoe niet verplicht).

Deelname aan de groepsdiscussies en aan de common session is ook verplicht voor de werkstudenten. De groepsdiscussies vinden plaats buiten de werkuren (na 16u of na 17u).

De werkstudenten kunnen met hun vragen omtrent de inhoud en de structuur van

het vak, het studiemateriaal, de verwachtingen die aan de studenten worden gesteld, de examenvorm steeds terecht bij de lesgever (op afspraak per mail/telefoon).